

# **PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION**

**Semyon Neskorohev, Candidate of Economic Sciences,  
Associate Professor**

*Kharkiv National University named after V.N. Karazin  
Kharkiv, Ukraine*

**Alina Buryak, 4th year Student**

*Kharkiv National University named after V.N. Karazin  
Kharkiv, Ukraine*

*DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-447-4-25>*

## **THE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY AND ITS COMPONENTS**

### **СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ**

Відокремлення поняття «економічна безпека» в окрему категорію відбулося відносно недавно. У науковій літературі на категорію «економічна безпека» представлені різні погляди. Однак, у всіх авторів, суть цієї категорії проявляється в захищеності економічної системи від зовнішніх і внутрішніх загроз, та можливості розвиватися. Дослідники цього питання дотримуються думки, що під економічною безпекою держави можна розуміти:

- забезпеченість необхідного рівня економічного розвитку власними фінансовими та іншими ресурсами;
- створення сприятливих умов для розвитку економіки;
- підвищення рівня конкурентоспроможності країни;
- захищеність важливих економічних інтересів особистості, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз [1; 2].

Ці думки знайшли відображення в визначенні цього поняття Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Згідно цього документу – економічна безпека – є такий стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання [3].

Економічна безпека – це складне явище. Згідно з вказаними Методичними рекомендаціями, економічна безпека складається з різних видів безпеки. Проте, в цьому документі наведені лише складові, але не вказані взаємозв'язки між цими елементами економічної безпеки. На наш погляд, всі складові економічної безпеки мають різні види вертикальних (ієрархічних) та горизонтальних (прямих і зворотних) зв'язків.

Основними складовими економічної безпеки, які знаходяться на вищому рівні пріоритетності на наш погляд є: макроекономічна, енергетична, соціальна, фінансова безпеки.

Інші складові економічної безпеки зазначених в цьому нормативному документі можуть бути віднесені до вищевказаних чотирьох крупних елементів економічної безпеки. Таким чином, економічна безпека буде мати ієрархічну побудову (рис. 1).

Так макроекономічна безпека має в своєму складі, наступні складові:

- виробнича безпека;
- інвестиційно-інноваційна безпека;
- зовнішньоекономічна безпека.

Соціальна безпека в свою чергу складається з таких складових:

- демографічна безпека;
- продовольча безпека.

Фінансова безпека має наступні складові:

- банківська безпека;
- боргова безпека;
- бюджетна безпека;
- грошово-кредитна безпека;
- валютна безпека.

У складній системі економічної безпеки взаємозв'язки між її складовими можуть бути різноманітними і багаторівневими. Прямі зв'язки зазвичай відображають безпосереднє вплив одного елемента на інший, тоді як зворотні зв'язки проявляються через зворотне вплив інших елементів на вихідний. Ці взаємодії формують мережу взаємозв'язків, де зміна в одній складовій економічної безпеки може викликати ланцюжкову реакцію змін в інших складових елементах.

Нижче наведений опис найбільш явних взаємозв'язків між різними елементами системи «економічна безпека» та їх вплив на один одного, включаючи зворотні зв'язки (рис. 1):

Виробнича безпека та інвестиційно-інноваційна безпека:

Пряма зв'язок: Зростання виробництва стимулює інвестиції у нові технології та інновації, підвишуючи продуктивність і конкурентоспроможність.

Зворотній зв'язок: Більші інвестиції можуть стимулювати подальше зростання виробництва.

Енергетична безпека та виробнича безпека:

Пряма зв'язок: Надійне постачання енергії важливе для безперебійної роботи виробничих підприємств.

Зворотній зв'язок: Ефективне використання енергії може зменшити витрати виробництва, що сприяє економічній ефективності.

Зовнішньоекономічна безпека та макроекономічна безпека:

Пряма зв'язок: Стабільні зовнішньоекономічні відносини сприяють макроекономічній стабільності.

Зворотній зв'язок: Нестабільність на міжнародних ринках може вплинути на макроекономічну ситуацію у країні.

Продовольча безпека та демографічна безпека:

Пряма зв'язок: Доступ до стабільних продовольчих ресурсів сприяє збереженню здоров'я населення та підтримці рівня народжуваності.

Зворотній зв'язок: Демографічні зміни можуть впливати на рівень продовольчої безпеки через зміни в споживчих звичках та потребах.

Соціальна безпека та фінансова безпека:

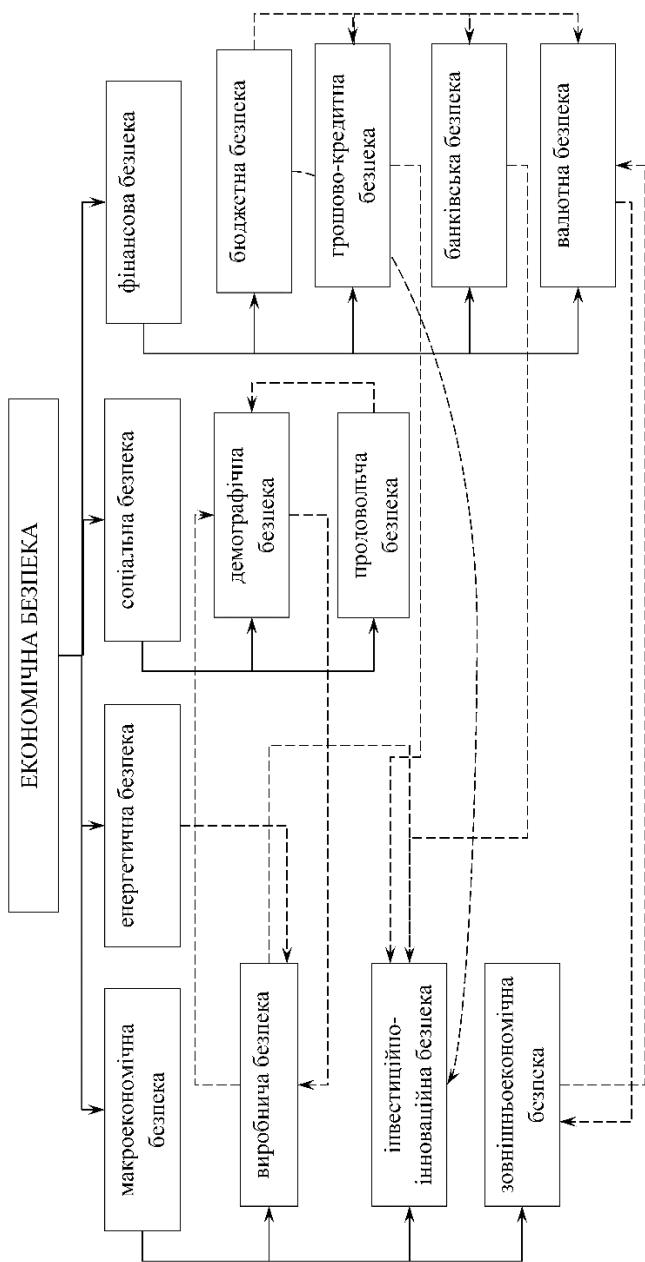
Пряма зв'язок: Стабільна соціальна ситуація може підтримувати стабільність фінансової системи.

Зворотній зв'язок: Фінансові кризи можуть призвести до соціальних напружень та негативно вплинути на соціальну ситуацію у країні.

Ці взаємозв'язки показують, що кожен елемент системи «економічна безпека» взаємопов'язаний з іншими, і їх взаємодія визначає стабільність та розвиток економіки в цілому.

Ці взаємозв'язки вказують на те, що кожен елемент системи «економічна безпека» має вплив на інші елементи, і їх взаємодія визначає стабільність та розвиток економіки в цілому.

На рис. 1 зображені ієрархічна структура складових економічної безпеки, а також прямі та зворотні зв'язки між ними. Цей рисунок ілюструє важливість взаємодії між різними аспектами економічної безпеки для забезпечення стабільності та розвитку економіки.



**Рис. 1. Економічна безпека, її складові та вплив різних складових одна на одну**

*Джерело: складено автором на підставі*

### **Література:**

1. Акімова Л.М. Механізм державного управління забезпеченням економічної безпеки в Україні : моно-графія. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 323 с.
2. Гбур З.В. Державне управління економічною безпекою України: теорія та практика : монографія. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2018. 408 с.
3. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <http://me.kmu.gov.ua>